СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 213. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 13-го вересня 1935. — VOL. XLIII. No. 213. Jersey City, N. J., Friday, September 13, 1935. THREE CENTS

БОРОТЬБА МІЖ ВИСОКИМИ УРЯДНИКАМИ ЗА ДОПОМОГУ

ГАЙД ПАРК (Ню Йорк). — Президент Рузвелт, що перебуває тут на вакаціях, скликав сюди конференцію вищих урядовців, щоби вирішити суперечку, що розвелася між секретарем Ікесом, адміністратором публичних робіт, та Гаріом Гопкинсом, адміністратором „поступу праць", за спосіб розділу фондів, призначених на запомогові роботи.

Конференція має вирішити, як мають бути розділені 1 міліярд 250 міліонів долярів, що ще лишилися з 4-міліярдового допомогового фонду. Йде за те, чи гроші мають піти на організацію Ікеса, котра хоче їх ужити на великі будівляні проєкти, чи на менші проєкти, якими заряджує організація Гопкинса.

ЧИ ЛОНҐ УПАВ ЖЕРТВОЮ ОСОБИСТОЇ ПІМСТИ ЧИ ШИРОКОГО ЗАГОВОРУ?

БАТОН РУЖ (Луізіяна). — Тіло сенатора Лонґа виложено на публичний вид у памятковій салі стейтового Капітолю. Тисячі осіб перейшли вже попри тіло. Рахують, що коло 2,500 людей переходить туди що години.

В місті кружляють чутки, що уряд має незадовго виступити зі сензаційними ревеляціями фактів, які вказують, що сенатор Лонґ упав жертвою заговору та що д-р Вайс був тільки представником заговірників, вибраний відай жеребом до виконання замаху. Ці чутки потверджують близькі приятелі покійного Лонґа.

ПОЛІТИЧНА СТРІЛЯНИНА В РАТУШИ.

СТ. ЛУИС. — Між двома партіями місцевих політиків прийшло до збройної розправи, в котрій поранено 4 особи.

До стрілянини прийшло в коритарах ратуша міста. Віддано, як кажуть, понад двайцять вистрілів. Ранено тяжко стейтового посла Лоренса Фонтану, керівника міських торгів Джеймса Стобза та двох поліцаїв. Рани не тяжкі. Поліція арештувала учасників бійки.

РЕВОЛЬВЕРОВА БІЙКА В МЕКСИКАНСЬКІМ КОНҐРЕСІ.

МЕКСИКО. — Коли більшість конгресу мексиканського відкинула одну пропозицію меншости, „гонмени", наняті меншістю та уставлені коло дверей палати послів, почали стріляти до послів з револьверів. Віддано разом коло пів сотки вистрілів. Убито посла Мануеля Мартінеса Валядеса та ранено тяжко трох інших послів.

„Гонмени" втекли. Посли постановили поставити коло тіла вбитого посольську сторожу на цілу ніч.

ВИКОНАНО ПРИСУД СМЕРТИ НА ПЯТЬ ҐВАТАМАЛЬЦЯХ.

САН ХОСЕ (Коста Ріка). — У середу виконано в Ґватемалі присуд смерти проти 5 осіб, засуджених за участь у заговорі на життя президента та за бажання завести в краю комуністичний терор.

Поліція каже, що заговірники плянували напасти на військові касарні, забрати зброю та з нею вбити вищих урядників, а потім завести терористичний уряд. Поліція попала на склад їх бомб в однім приватнім домі, а потім розкрила їх заговір.

О. КОКЛИН У ПРЕЗИДЕНТА.

ГАЙД ПАРК (Ню Йорк). — Газети кажуть, що в президента був на обіді о. Чарлз Коклин, відомий римо-католицький радіовий проповідник.

Кажуть теж, що візита мала бути держана в тайні. Коли газети розкрили факт, їм заявлено, що візита була чисто товариська й немає ніякого політичного значіння.

КЛОПІТ ЧЕРЕЗ ЛИСТИ З ПОГРОЗАМИ.

ЕЛИЗАБЕТ (Ню Джерзі). — Минулої весни арештовано тут 58-літнього Степана Орбана за те, що мовляв писав до секретарки праці, Перкинс, листи з погрозами, що він ужиє проти неї „неписаного закона", якщо вона не приспішить його натуралізації.

Його признано винуватим, але тепер пущено на волю під умовою, що буде добре поводитися.

ПОВІСИВСЯ ЖАРТУЮЧИ.

ФЛОШИНҐ (Ню Йорк). — 12-літній хлопчина Джан Зарконе обіцяв показати своїм братям, як виглядає повішена людина. Показати це хотів при помочі залізного ланцюха, що вживається до підношення автів, свого ременця та деревляної скриночки. У приявности своїх двох менших братів він заложив собі на шию петлю, зроблену зі свого ременця, який він зачепив до ланцюха, звисаючого з бервена в шопі. З тим він станув на деревляну скринку. Скринка заломилася й хлопчина повис на воздухах. Його „публика" стала з того сміятися. Насміявшися до схочу, хлопці вийшли зі шопи. По 20 минутах потім візник їх батька найшов його тіло, вже холодне.

КАМПАНІЯ ПРОТИ ҐАЛАСУ.

Міський уряд в Ню Йорку почав кампанію проти ґаласу. Міські судді мають карати всіх, що роблять непотрібний ґалас.

Уже карають автомобілістів, що трублять безпотрібно, та людей, що грають кістками на публичних хідниках.

Поліційний уряд заборонив між іншим уживання голосників на моторових автах для розголосу політичних кандидатів.

ПЕРЕД ШЛЮБОМ КИНУЛАСЬ ПІД ПОЇЗД.

Під Кавенчином за Варшавою кинулась під поїзд 20-літня Целіна Павеласівна з Варшави, обвинувши голову в шлюбний вельон. Павеласівна пацювала в фабриці гудзиків у Варшаві, де її перед кількома тижнями зредукували. Павеласівна мала нареченого і в неділю, 4 серпня ц. р., мав відбутися вже шлюб. Не маючи грошей на весілля і шлюбні формальности, Павеласівна не пішла до церкви до шлюбу, тільки кинулась під поїзд.

КІНСЬКА НЕДУГА ШИРИТЬСЯ В САСКАЧЕВАНІ.

Таємнича недуга коней, яка є внаслідок трійливого укушення комарів, уже перенеслася з Манітоби до Саскачевану. В Манітобі згинули дотепер 100 коней, а в Саскачевані коло Вейнбурн 36. Є познаки тої недуги в Йорктонщині й коло Мус Джо. Одинокий лік, що успішно лікує хорі звірята, є лише в Ню Йорку, але можна його дістати лиш невелику скількість.

АНГЛІЙЦІ — РАБИ.

Секретар англійського товариства для боротьби з рабством, сер Джон Гаріс, заявив, що серед великої маси рабів в Абисинії є й деякі британські громадяни.

КРОКОДИЛЬ У РІЦІ БІЛЯ ПРЕШБУРҐА.

Селяни з околиці Пресбурґа ствердили цими днями що в ріці Ваґ плаває крокодиль. Риби втікали такі перелякані, що аж шум на воді зчинився. Багато людей не вірили такій події. Виявилося, що крокодиль утік з мандрівного цирку і купався в ріці. Найбільшу штуку показали цирковці населенню, коли зуміли крокодиля назад звабити до клітки.

100 ТИСЯЧ КИТАЙЦІВ ЗГИНУЛИ ПІДЧАС ПОВЕНІ.

Офіційний комунікат китайського уряду каже, що підчас великої повені ріки Янґ-Тсе-Куянґ згинули 100 тисяч мешканців. 14 міліонів людей залишилось без даху над головою. Повінь змила цілі села і містечка, з яких нема ні сліду.

У КРАЇНІ ВИСОКИХ ПОЧУВАНЬ.

Советська „Вечерная Москва" приносить 31. липня таку новинку: „Московський пожежник Царев мав троє дітей; найстарша донька Оля мала 15 літ. Цими днями жінка Царева, вернувшись до хати, побачила, що Оля повісилась. Поглянула мати на доньку, як вона висить, і пішла по хліб. Принесла хліб і сіла їсти. Аж коли прийшли сусіди, відвязали покійницю з петлі".

ПОМЕР І. Я. ЛУЦИК.

АЛЛЕНТАВН, (Пенсилвенія). — Звісний довголітній москвофільський діяч в Америці та популярний письменник, Єронім Я. Луцик, колишній редактор „Правди", пізніше монах у православнім російськім монастирі св. Тихона в Канаан, недалеко Аллентавна, помер минулого тижня в 63 році життя. Перед смертю він був ігуменом цьогож монастиря. Його похоронили на монастирськім цвинтарі.

МИТРОПОЛИТ ДІОНІЗІЙ У СПРАВІ ВИБОРІВ.

У звязку з минулими виборами до польського сойму і сенату митрополит православної церкви в Польщі, Діонізій, вислав до всіх єпископів-ординаріїв православної митрополії лист, де між іншим просить припоручити духовенству дієцезії, щоб повчило вірних про обовязок усіх добрих християн виконати свою громадянську повинність та доложити всіх зусиль, щоб членами сойму і сенату стали люди справедливі., побожні, розумні та готові до ревної праці в користь батьківщини.

КЛЮБ ЛЮДЕЙ З НІЖНИМ НОСОМ.

У Лондоні заснували новий клюб — „Запашний", що має на меті розбудити затрачений серед людей змисл нюху. Клюб заповідає великий бенкет, у якому візьмуть участь перші члени, що виберуть свого першого почесного члена. Буде це такий, що нюхом відгадає всякі страви і скаже, з чого вони зроблені. А придумають там неабияку штуку, коли один з останніх обідів клюбу був такий: устриці, з оглядом на запах моря, зупа з усякого зілля, заяча печеня з червоним вином і грибами, ягня з перченим сосом, холодні вишні варені на вишняку, морозиво підлите лікером. Ідально перфумують цитриновим запахом, що додає апетиту. Є і там спеціяльні квіти, що мають теж таку силу. Цибуля не має права вступу ні на салю, ні до кухні. Зате вся лондонська сметанка візьме участь у бенкеті 29. жовтня. Імовірно дозволять там теж курити люльки, набиті екзотичним тютюном, і їсти національну англійську страву — баранину, приправлену в якомусь запашному сосі.

СІЛЬНИМ КВАСОМ НА ПРИЯТЕЛЯ.

На Новій вулиці в Чернівцях скоїлася страшна сцена заздрости. 16-літня Розалія Романскін мала суперечку зо своїм приятелем Аркадієм Ілієскулом. По дорозі робила Р. Романскін свому приятелеви закиди, що він ходить з іншими дівчатами. Прийшло до суперечки. Дівчина витягнула фляшечку сільного квасу й обляла ним свого приятеля. Сільним квасом поранила йому лице й одно око. Хлопця перевезено до лічниці, а дівчину до поліції.

СМЕРТЬ НА ТРИБАХ МОЛОТІЛЬНІ.

4-літня дівчинка Маланя Чорняк з Тетиковець (Брідщина), граючись біля чинного машинового керату, черезь неосторожність попала на трансмісійний пас і згинула, роздавлена на трибах молотільні.

ЗАСУДИЛИ ДЕФРАВДАНТІВ.

Суд у Тернополі розглядав справу директора тютюневої гуртівні, Шпунарта, та службовця тієї гуртівні, Вжещинського, обвинувачених у крадіжі 8,000 зл. і сфальшуванні чеків на 7,992 зл. Шпунарта засудили на 6 місяців із прининенням, а службовця Вжещинського на 9 місяців безоглядної вязниці.

З ФАБРИКИ ПРОПАҐАНДИВНИХ ІДЕОЛЬОҐІВ.

Один з обвинувачених у підпалі німецького райхстаґу, відомий комуніст Торглер, вийшовши з вязниці, перейшов просто до націонал-соціялістів. Його вислали до державної школи, де вишколюють пропаґандистів. Торглер зачав уже писати книжку, щоб доказати, як комуніст природно мусить стати расистом.

ЗАБОРОНА ДЛЯ ТУРЕЦЬКИХ ЖІНОК-УРЯДОВЦІВ.

Міністерство справедливости в Анкарі видало розпорядок, щоб жінки на державній службі одягались по змозі скромно, головно на чорно і щоб не вживали шмінок. Усі ті, що пудруються, ондулюються, продовжують брови, красять уста або навіть роблять манікуру, втратять посаду.

БОРОТЬБА З РАДІОМ.

Париська поліція зорганізувала окремі відділи поліції, що має наглядати за тим, щоб мешканці міста не робили гомону радіовими апаратами, які перемінюють місто в пекло.

НЕЩАСТЯ В БРАШОВІ.

В Брашові, на Буковині є заводи літаків. Там будують величезний ґанґар і от той неокінчений ґанґар звалився дня 22. серпня ц. р. в год. 11 пополудні, закопуючи під розвалинами поверх 30 робітників.

Ґанґар звалився з великим гуком, так, що на місце нещастя збіглося багато народу, щоб переконатися, чи між нещасливцями нема і їх кревняків. Більша частина жінок, що їх чоловіки працювали на заводі, зімліла.

Ратункові праці перевели відділи піонірів. Вибрано зпід румовищ 7 убитих і 25 тяжко ранених, з яких два, по дорозі до лічниці умерли.

КРАЙ, ДЕ НЕ ВИКОНУЮТЬ КАРИ СМЕРТИ.

Хоч бельгійський карний закон передбачає кару смерти, в практиці ніхто її не виконують, бо король користає з права ласки і перемінює кару смерти на досмертну вязницю. Востаннє виконали кару смерти ще 1886 р. Новий король Леопольд III. помилував вбивника Гіязінта, який поповнив кілька гидких злочинів.

ОБІКРАЛИ ВАҐОН РУМУНСЬКОГО КОРОЛЯ.

Букарешт має неабияку сенсацію. Перед кількома днями злодії обікрали сальонку короля Карла, з якої забрали цінні предмети, образи, книжки, ріжні записки, і навіть листи короля. По злодіях загинув слід. Цю сальонку перевезли з Констанци до Букарешту і передали під опіку поліції. Але це не відстрашило злодіїв, які добре обловилися.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ СТОЇТЬ БЕЗЗАСТЕРЕЖНО ЗА ЗАСАДИ ЛІҐИ НАЦІЙ

ЖЕНЕВА. — В середу, 11-го вересня, зложив заяву на зібранню Ліґи Націй англійський міністер закордонних справ, сер Самуїл Гор, в справі становища Англії до засад Ліґи Націй з нагоди італійсько-етіопського спору. Гор висловив такі думки: Ліґа Націй стоїть за збірне вдержання своїх заповітів, а головно за збірний опір проти неспровокованого наїзду. За Ліґу Націй і за її санкції стоїть беззастережно Англія. Становище Англії не зміниться, як довго Ліґа буде тією силою і мостом між Англією й европейською сушею. Англія розуміє, що треба подумати над розділом природних багатств між потребуючі нації.

Заяву Гора оплескували маніфестаційно всі делеґати за виїмком італійських. Після Гора промовляв представник Етіопії, Теклі Гаваріяті. Він сказав, що вся надія його краю лежить у поступуванню Ліґи, обіцюва допустити представників Ліґи до Етіопії для давання вказівок, як цивілізувати край і остерігав, що на випадок війни проти Етіопії всі Мурини можуть виповісти боротьбу на життя і смерть білій расі. Промова етіопського делеґата викликала сльози у всіх приявних.

АНГЛІЙСЬКИЙ НАРІД ОБЄДНАНИЙ В ЧАСІ КРИЗИ.

ЛОНДОН. — Промова Гора на засіданню Ліґи Націй обєднала всі відтінки прилюдної опінії, як мало коли в історії цеї країни. Хоч в Англії нема ніякої державної контролі над пресою, то всі газети пишуть там однодушно, начеб це було в краю диктатури.

НАДІЇ ІТАЛІЇ НА УЗАКОНЕННЯ ВІЙНИ РОЗВІЯНІ.

РИМ. — Хоч як слабі надії мала Італія, що Ліґа Націй може прихилитися до становища Італії і вважати її війну з Етіопією за законну, то після промови Гора ці надії розвіялися. Італія знає тепер, що вона сама бере відповідальність за війну. Італійська преса остерігає Францію, щоб вона не йшла за Англією.

ВІЙНА МОЖЕ РОЗПОЧАТИСЬ 24-ГО ЖОВТНЯ.

АДІС АБАБА. — Етіопський уряд видав таку оповістку: „Розійшлася поголоска, що Італія розпічне офензиву 24-го жовтня, та що Етіопія також готовить воєнні кроки на цей день. Уряд етіопський не є збентежений тими вістками і не приготовляє ніякої офензиви".

ПРОТИМОНАРХІСТИЧНІ РОЗРУХИ В РЕПУБЛИКАНСЬКІЙ ГРЕЦІЇ.

АТЕНИ. — В протимонархістичних розрухах вбито три особи. Страйкуючі робітники в Патрас і Бостідза мали сутичку з поліцією і серед цього вбито двох поліцаїв та одного страйкаря. Монархісти зажадали, щоб президент Заїміс зрезиґнував, але він заявив, що цього не зробить, бо хоче ще пережити „чесний плебісцит" над тим, чи Греція має залишитися републикою чи монархією.

ҐІТЛЕР ГОВОРИТЬ ПРО ПОТРЕБУ МИРА, А СТРАШИТЬ НАЦІСТИЧНОЮ АРМІЄЮ.

НОРЕМБЕРҐА (Німеччина). — На маніфестаційнім конгресі націстів відчитано проклямацію Ґітлера. Її слухали 30,000 осіб, що зібралися в спортовій палаті і довкруги неї. В проклямації Ґітлер звернув головну увагу на небезпеку внутрішніх ворогів націстичної держави, а це: Жидівських большевиків, парляментарну демократію і „політично та морально розкладовий центр", тобто католиків, а крім цього „деякі елементи глупої і реакційної буржуазії". Хоч Ґітлер не хоче боротьби, то всетаки остерігає перед силою націстичної армії.

З нагоди конгресу відбулося тут заложення угольного каменя під найбільшу в світі ґалю на зібрання. Буде це перша націстична монументальна будівля в Німеччині, яка постоїть 1,000 літ, як сказав Ґітлер.

ЩЕ ОДНА ЖИДІВСЬКА КОЛЬОНІЯ.

ЛОНДОН. — На конгресі польських Жидів виринула думка заложити жидівську кольонію в державі Еквадор у Полудневій Америці. Проект має розглянути спеціяльна комісія. При цій нагоді пригадували делеґати, що перед 20-ти роками Англія давала Жидам землю в Уганда, в Африці. Тепер Жиди жалують, що не приймили цеї оферти, бо малиб уже велику кольонію.

РОЗКУЛАЧИЛИ ШКОЛУ НА УКРАЇНІ.

МОСКВА. — „За Комуніст. Просв." приносить вістку, як „розкулачили" школу в Монастирищі, київської области. Школа мала 6 гектарів саду на підставі актів з 1929 р. Учителі доглядали саду, учні копали грядки, садили городину і справляли дороги. Але в 1935 р. райкомнон розсердився за щось на вчителів і наказав відобрати сад школі, а передати місцевому колхозови „Червона Нива". Предсідник колхозу не знав, що зробити з тим садом, тому казав вирубати дерева, а пустити туди худобу на пасовисько. Тепер по гарно справлених грядках увихаються свині й телята.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОНЕЦЬ ДЕМАҐОҐІЇ Й БЛАЗЕНСТВА

Щодо одного згідний американський світ, коли обговорює вбивство сенатора Гюї Лонґа: не треба розраховуватись з політичним противником в такій демократичній державі як Америка при помочі куль, бо такі справи повинні вирішуватися по американськи — при виборчій урні. Більшість згідна теж з тим, що краще булоб для Америки, щоб Гюї Лонґ жив, бо американський нарід міг би тоді ще за його життя і на його особі переконатися, що його програма це звичайна демаґоґія, а його влада — огидна тиранія. Такі заключення можна винести з цього, що передають американські часописи.

Нема сумніву, що Гюї Лонґ був спосібною людиною, добрим бесідником та зручним політиканом, що знав, як апелювати до мас. Вмів він піднімати такі кличі, які дуже скоро приймалися, видвигаючи приміром такий плян, яким добирався до кишені багатирів та ґарантував кожному найменше $2,500 річного заробітку. З того й почалася „слава" Лонґа як „приятеля бідного народу". Коли до цього додати, що Лонґ міг собі спокійно через радіо називати навіть президента Рузвелта „брехуном і дурисвітом" і ніхто його за те не чіпав, то така „індивідуальність" могла многим „імпонувати". А ще інших могло захопити приміром те, як Лонґ вчив бартендера в нюйорськім готелі як приготовлювати напиток з Люізіяни, або „Волдорф-Асторія сендвич". Річ ясна, що такі виступи Лонґа можнаб спокійно поминути, якби вони не були так характеристичними для його особи. Бо Лонґ не дбав про якусь ідею, а дбав про себе самого, про свою особисту рекляму. Тому реклямував себе перед американською суспільністю навіть блазенствами, дбаючи і про такий розголос. Але й те можнаб забути, якби разом з тим блазенством не йшло в парі блазенство на серіознішій ділянці й не доходило приміром до цього, що безглуздна опозиція Лонґа спричинила те, що не ухвалено на нарадах конґресу навіть таких фондів, що мали іти на негайну поміч старикам і іншим, обнятим опікою закону про суспільне забезпечення.

Лонґ мав великі амбіції й з ними не крився. Хотів стати президентом держави. Покищо він уже панував в стейті Люізіяна й то в такий спосіб, що міг твердити, що „Люізіяна — це я". Говорили про нього, що він є предтечою фашистівської влади в Америці. Але навіть найбільші вороги Гітлера і Мусолінія не важилися прирівнати влади тих обидвох диктаторів до влади Гюї Лонґа в Люізіяні, бо влада Лонґа була оперта на ґенстерстві й корупції, на безконтрольній фінансовій господарці, на використанню влади для збогачення свого і своїх прихильників і на використовуванню податковім широких і бідних мас, які були змушені оплачувати податками навіть кошти виборчої акції Лонґа. Громадської чесноти в Лонґа не було, бо він завів такий лад, який попирали такі вибранці народа — посли, яких Лонґ купував, як він сам казав, от так „як мішки бараболь".

ПРО ТИХ, ЩО В ПЕРЕДДВЕРЮ ПЕКЛА

Великий італійський поет Данте залишив нам в своїй „Божеській Комедії" незвичайно сильні описи пекла, що він його ніби відвідав — в своїй творчій уяві — в супроводі і під керуванням латинського поета Верґілія. В плястичних образах змалював він всі ті кари і муки, що в ріжних частинах пекла спадають на ріжні катеґорії грішників. Цілком ясно, що в тих своїх описах він відбивав тогочасну християнську мораль, але в деяких з них він високо піднісся над духом свого часу, і висунув проблєми, що залишаються актуальними для всіх часів.

З цього боку особливо цікаво відмітити опис тих „злощасних", що їх знаходить Данте такби мовити в передпокою пекла. Величезний їх натовп бігає без стриму, переслідуваний комарами та осами, що заливають струмочками крови їх лиця і голі тіла, за якоюсь анонімною відзнакою, і гидкі черви вкривають землю під їх ногами та спивають кров, що з них стікає.

Хтож ці люди?

Ясно, що вони не належать до гурту грішників, бо колиб були справжніми грішниками, то вони були би в самому пеклі, а не перед його дверима.

Не є вони й праведники, бо колиб були праведниками, не знайшлисяб в передпокою пекла і не терпілиб так від осоружної комашні.

Хтож вони?

Це ті, що не хотіли ані добра, ані зла. Це ті, що в боротьбі між добром і злом, між Богом і Сатаною, хотіли затримати свою „невтральність". Це ті, що впродовж цілого свого життя трималися принціпу: — „Моя хата з краю". Це ті, що в найбільш траґічні моменти людства заховували свою пасивну байдужність. Це ті, що знали тільки рямки „законів" і жили в них, по букві приписів, не намагаючись зрозуміти їх живий змисл, не намагаючись зробити щось більшого від загально дозволеного. Це ті, що вічно боялися зробити щось злого, але ніколи не мали ані сили, ані бажання зробити дійсно щось доброго, бо бажання доброго вимагає самоопанування, вимагає підбиття себе вищій дисципліні, вимагає підбиття себе почуттю обовязку до суспільства, в якому живеться, вимагає активности. Вониж пасивно прийняли ті норми й обмеження, в яких знайшлися, і, не намагаючись їх навіть зрозуміти, прожили в них ціле своє життя однаково, як висловлюється Данте, „неприємні Богови і ворогам Його", подібні до тих ангелів, що „ані збунтувалися проти Бога, ані залишилися йому вірні, але були самі для себе...", залишаючися пасивними глядачами величньої і траґічної боротьби, і не відчуваючи ні до кого ані співчуття і любови, ані жалю і ненависти.

Український нарід в цілому ставиться до байдужих як і Данте з призирством і називає їх дурними: „Дурному все байдуже", — каже він в своїх прислівях і протиставляє цій апатії та байдужости дурного талановитість та живий розум „цікавого". Не руште його, каже він про важку, апатичну людину, — „та то він дурний, як пень". І „пнем" визначає він максімум нерухомости.

Проте, не всі байдужі є лише дурні. Головна більшість їх не дурна, а лінива та труслива, — і саме від цеї більшости походить оте ганебне прислівя „мая хата з краю". Потішаємо себе проте тим, що ганебний висказ не є характеристичний лише для української нації, але для цілого людства, бо як бачимо, ще в початку XIV. ст. Данте уважав потрібним особливо відзначити своїм призирством цю катеґорію людства, що виявляється так неймовірно чисельною, що передпокій пекла, є більш населений, ніж пекло, рай і чистилище, взяті разом. Зрештою, ми знаємо, що навіть і в Америці панував довго дух, що відповідав славнозвісному „хата з краю". Бо і в Америці панувало до останнього часу почуття глибокої байдужности до суспільства і його потреб, панував культ особи, що мала думати головно про задоволення своїх особистих потреб і забаганок, без всякого відношення до потреб цілого суспільства. Будувати своє життя на відношенню до суспільства, значить бути моральним або неморальним, жити без всякого активного відношення до суспільства — значить бути аморальним. Значить бути, після вислову Ніцше — „по ту сторону добра і зла", значить бути байдужим до радостей і горя суспільства. Значить не заслуговувати ані на рай, ані на пекло. Значить не служити жадним суспільним ідеалам. Тому ці людці є, на думку Данте, присуджені до передпокою пекла, щоби бігати там за анонімною, як вони самі відзнакою, і заздрити в цій своїй неустанній, страшній біганині долі не тільки праведних у раю, але навіть грішників у пеклі.

Е. Онацький.

ОЛЕКСА НОВАКІВСЬКИЙ

(* 14. III. 1872. † 29. VIII. 1935).

З 28-го на 29-го (з середи на четвер) в год. 1шій уночі помер у Загальному Шпиталі у Львові після двотижневої недуги мистець Олекса Новаківський. Сильний орґанізм мистця довго боровся із смертю, що прийшла наслідком затроєння: вже недужий приїхав О. Новаківський з Дори, де проводив літо у власній хатині, недавно вибудованій для нього заходом „Українського Т-ва Прихильників Мистецтва". Сини його, молоді ґімназисти, були на Вакаційній Оселі в Ямнім, у найближчому сусідстві Дори, щоб батько, який любив свої діти нестямно, міг постійно їх відвідувати.

З Олексою Новаківським відійшов наш найбільший та один із найстарших зпоміж львівських українських мистців, що залишив у нашому мистецтві окрему сторінку своїм талантом і невтомною працею.

О. Новаківський уродився 14. березня 1872 р. у селі Слободо - Ободівці, ольгопольського повіту, на Поділлі. Батько його Харлампій, із брацлавського повіту, був підлісничим у ґрафа Ф. Собанського. 4 кляси ґімназії скінчив О. Новаківський в інтернаті містечка Турканівка; матеріяльні обставини батька не дозволяли посилати його далі до ґімназії і його приняли на писаря у волосному уряді.

Уже тоді почав він рисувати. Підчас довгих і нудних волосних розправ креслив на папері обриси предметів і людей. На талант хлопчини звернули увагу мировий посередник Енґенгард і лікар Чернявський, який позичив йому книжки. Коли батько став підлісничим у поміщиків Бжозовських у Попелюхах, малярським хистом О. Новаківського зацікавився інжинір Павлас і познайомив його з репродукціями ріжних творів мистецтва. Завдяки ньому дістається Новаківський у 1888 р. до Одеси і там маляр Ф. Клименко приймає його до себе на чотирорічну науку. За той час малює вивіски та сільські церкви для заробітку й у вільних хвилинах робить свої перші оріґінальні образи з природи, захоплений морем.

Коли він у 1892 р. вернувся на село до батька, не маючи змоги далі проживати в Одесі, у Попелюхах користає з науки краківського професора рисунків, що вчить дідичів. Від цих дідичів, Бжозовських, дістає він теж стипендію на студії у краківській Академії. тут зараз при вступнім іспиті дістає першу нагороду; в Академії — Матейко звертає на нього увагу і завдяки Матейкови переходить він по півроці на другий курс; коли на третьому курсі тратить допомогу Бжозовських, вертається на два роки на село, і, заробивши портретами гроші, вертається знову до Кракова.

Від 1895—8 працює в Академії у проф. Уніжицького, користаючи з прихильности мистця Яцка Мальчевського. У. 1898 р. дістає в Академії срібну медалю, у 1899 р. працює у проф. Вичулковського. дістає другу срібну медалю в 1900 р. — золоту. Того самого року дістає Новаківський високу стипендію Краєвого Виділу, щоб їхав до Відня, але з невідомих мотивів зрікся її і переїхав на село Могила біля Кракова, де самостійно робив студії з краєвидів.

Перші образи Новаківського появились у 1905 р. на ювилейній виставі „Товариства Мистецтв", де було 10 його праць. Польський мистець Хелмонський купив деякі з них. У Могилі живе Новаківський від 1906 до 1913 р., працюючи інтензивно; у 1911 р. влаштовує збірну виставу своїх праць у Кракові і на конкурсі релігійної вистави дістає нагороду.

У 1913 р. переїжджає Новаківський на постійне до Львова на заклик митрополита Шептицького. Від цього часу дає О. Новаківський свої найчисленніші та найцінніші праці, головно з українськими сюжетами. Є тут славні „Св. Юри", портрети митр. Шептицького, князі: Ярослав Мудрий, Святослав і Ярослав Осьмомисл, Мадонни, краєвиди з Гуцульщини.

У 1916 р. заснував він приватну малярську школу, яку вів до 1932 р. У 1920 і 1921 р. улаштував дві великі свої вистави у Львові.

Жонатий був з Анною Пальмовською з Могили, польською підгалянкою, що зовсім зукраїнщилась у Львові і вмерла приблизно 10 літ тому.

Не місце тут на огляд та оцінку величезної праці О. Новаківського. Залишив він більш пів тисячі образів, з яких, що правда, чимало залишилось невикінчених. Умів він працювати із запалом як мистець, що не знає ніякої вищої насолоди, як власна праця. Ця праця була для нього всім, щоденним невідкладним обовязком і найвищим ідеалом. Належав він у нас до тих рідких мистців, що від першої хвилини, коли освідомив собі, що має малярський талант, не шукав інших джерел прожитку, як тільки мистецька праця. Жити з мистецтва не було легко, головно у чужім середовищі, тим більше, що не мав ще імени; тимто роки його побуту в Кракові та Могилі були змаганням за хліб насущний, за можливість розвитку свого таланту. Не інакше було і після приїзду до Львова на рік перед війною, де не було в нас мистецької традиції ані звички купувати образи у мистців. Коли підчас російської окупації вивезли Москалі із Львова митрополита Андрея, великого протектора Новаківського, переживав тоді мистець важкі хвилини — морально і матеріяльно.

Працював Новаківський над своїми творами довго, дуже совісно, вічно поправлюючи їх та перероблюючи в нових варіянтах; цього роду праця, ще й незвичайне привязання до своїх творів, з якими не хотів розстатитися, були причиною, що нелегко міг він заробляти як мистець і потребував такої атмосфери праці, як її мали колись мистці під покровом великих меценатів.

Коли зважити поодинокі етапи життя Новаківського, від доби його молодечих студій до останніх днів, то треба дивуватись, що відірваний від великих мистецьких осередків зумів він знайти в собі невпинно все нові спонуки до праці. Дарма, що на його творчости заважила так сильно краківська Академія, з менту, коли він станув на львівському ґрунті, прокинулись у ньому всі голоси Рідної Землі і він почав єднати з модерною технікою народні сюжети. Найвищою амбіцією його життя було дати великий національний твір, що поривби якоюсь загальною, для всіх близькою ідеєю. Цим треба пояснити його невпинні спроби символічних картин з постатями нашої давнини та рідною природою. Новаківський ставив собі ідеал, що переходив спроможність його сил, бо вірив він у свої невичерпані сили, віудповідно до свого запалу та невтомної охоти до праці. Поєднати модерні засоби творчости з національними, загальними ідеалами — це одна з тих мрій, якою живуть наймолодші і найстарші мистці. Новаківський мав у собі вічну молодість, що не знає вагань і не бачить труднощів у своїх мистецьких задумах. Цим можна пояснити його великі осяги і великі намагання.

Своєю працею замикає Новаківський одну сторінку праці галицько-українських мистців; його учні, вчорашні звеличники чи нинішні противники, напевне знайдуть у його творчости та житті неоднуспонуку, щоб розяснити відвічний спір між мистцями: як працювати у межах свого таланту і як переходити ці межі сильною волею, працею та завзятістю.

Ніхто, глянувши на надбання Новаківського, не зможе сказати, що зробив він менше, ніж міг серед обставин свого особистого і нашого збірного життя. („Діло").

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

І. Л., Шікоґо, Ілл. — Новинка зі сталіна була у всіх білька зі Сталіна була у всіх більзнимку українських танцюристок булиб помістили тоді, якби були надіслали „кат".

УЛАС САМЧУК.

ВОЛИНЬ

Роман-хроніка у 3-ох частинах.

Частина І.

КУДИ ТЕЧЕ ТА РІЧКА?

Передрук заборонюється. — Авторські права застережені.

46

Один лежить в гарячці. Другий на коліна вліз. На дворі морозисько. Батька немає... Вчора він відніс Лебедцеві останню сотню, тому і забарився. Прийшов десь опівночі, щось трошки прикорхнув і ледь світ, коли ще Володько спав, пішов знов. Тепер прийде і почне жминдати: — А нащо пускала? А нащо розпустила дітей? А чому не потягнула через плечі, щоб у хаті сидів? Ось маєш забавку. Тепер сиди ось та тішся. Вмре під погибель лиху і тоді що? Нащо я оте каміня тягну та землю купую? Для кого? Для себе?

І що я йому на це скажу? Намучений, голодний, намерзлий хіба він йнятиме мені віри, що діти не можуть в хаті вічно сидіти?

Цілий день седилася стара, плакала, сварилася. Володько мовчав і терпів. Чув свою вину і разом не розумів, у чому вона. Зірвався кашель. Груди тиснула якась неміч. Їсти нічого не хочеться, думка плутається, крутиться голова...

Мати бігала то сюди, то туди. Все порає, скрізь порядок робить. Дров, води наношує. Водянку, яка геть у сінях замерзла, вкотила до хати. Тепер вона розтає і коло порога ціла калюжа води. Василь прийшов зо школи і також неприємно вразила його Володькова хороба. А батька то й поготів.

Він приволікся аж поночі. Сутулий, загнаний. Полатаний його суконний куцан ввесь в білому поросі, ніби той щойно зо млина. Постолиська розбились, одні волоки тримаються ще і тісно обшнуровані ними суконки змерзалися, зальодиніли — справжні льодяні холяви, на які напущені колошні.

Прийшов, став, подивився на Володька і ніби зовсім байдуже каже:

— А з ним он що? Знов наганяв чого?

І, не кажучи більше ні слова, сів коло столу. Мати подає вічну вечерю. Вічна тому, що були це картоплі та огірки. Це робиться завжди. Сьогодні з приводу масляної принесла ще шматок солоного сиру. Всі їли і мовчали, а мати, тошнюючи, оповідала. Їй не до їдла.

По вечері підходить батько до постелі хорого.

— А їв він що? — питає.

— Та де там. Ані калинки в устах не мав — відповіла мати.

— Та... Я вже сам не знаю, що робити. Бити вас? Лаяти? Бог мене за вас побив... — і вийшов з хати. Він мусить оглянути худобу.

А прийшовши, сів, роззув постоли, помолився і, не підійшовши до Володька, постогнуючи, ліг. Згасла лямпа, а мати стояла коло хорого. Уста її ворушилися. Чути тихий шепіт. Опісля падає навколішки, заломлює руки, благає далекого, забувшого її Бога.

Ледь світок батько прокидається, рухається. Спина за ніч заклякла, не розгинається. Але хто там зважає на якусь спину? Він встає, надіває не постоли, а чоботи — видно відразу, що не до каміню збирається. Неділя сьогодні. Він йде до церкви.

А вернувшись, витягає зза пазухи пятьокпійкову французьку булку та півхвунтовий лакетик цукру.

— Маєш ти ще, стара, молоко? — питає.

— Де вже там тепер молоко? Може щоб і вицяпнула... Молозиво тепер у „неї", не молоко (це про Рябу мова).

Ну та ж ти щонебудь йому приготуй. Він мусить їсти. А я зайду до Юхима.

При цьому слові Володько поворухнувсь. Через гарячку та біль голови не міг він підвести голови, але силувався все таки. — Добрі мої тато — думає він.

Зараз по обіді пішов Матвій до першого свого тестя Юхима. Йти треба через ліс, вируб, поле. Скрізь грубо снігу. Ні тобі стежки, ні сліду. Борхайся по коліна в цілині.

За годину був він коло Юхимового хутора. Тут пусто, тихо. Світить сонце. Майже ввесь хутір занесений снігом. Величезні, залиті дивовижними візеркунками, нагадують застиглу поверхню збуреного срібляного моря. Високий дощаний частокіл оточує садок та забудівлі. Біла, мурована, крита зеленою бляхою хата. Добра на камінних стовпах клуня. Муровані хліви.

Коли Матвій увійшов на двір, коло комори зашарпався на ланцюгу здоровенний псюга.

Довгий від комори до стайні дріт і собака видно в ночі до нього припнятий, але тепер він привязаний лише коло своєї будки коротким ланцюгом. Побачивши Матвія, кудлатий псюра наробив лементу, ніби йому за це бозна скільки заплатили.

На це вибігла з хати вихованка Юхима, найстарша Матвієва дочка, Катерина.

— Ой, тато! — вигукнула дівчина. — Чи ти, Боско, замовкнеш?! Ану, мовчи! Пішов геть! Ходіть, ходіть, тату! Що там у вас? Усі здорові?

Матвій не мав що так розходитися. Він входить у сіни, обтупує з чобіт сніг, обмітає їх віничком. Юхим вже видно з хати почув Матвіїв голос і відчинив з кухні двері.

— Ооо, кого я бачу! Оце так, оце так! Ну, заходь, заходь!

І він щиро, сердешно радів, згучно сміявся, потирав руки. Дідура лічив уже зо сімдесять, але виглядав ще чепко й обіцяв довго бадьоритись. Бороду свою підстригав. Вуса також... Чуприна, правда, шпакована, але колись, видно, була русява, тому не дуже помітно сивини. Підібрав він її у гарну, опрятненьку стрішку, по старосвітському. Дідом навіть невипадало його звати.

— Оце ти до речі прийшов — і старий залився розкотистим сміхом. Міцно потиснув широченну тверду Матвієву долоню:

— Катерино! Мерщій батькові меду. Сиджу ото, куняю над книжкою. Виписав, знаєш, нову пасічницьку книжку. Там вичитав нові зразки вуликів. Думаю собі завести. Та сідай же! Скука у нас тут на тих Клопах. Ну, що там у тебе?

— Ет, махнув Матвій рукою. Стара біда, а до неї й нова чіпляється...

Оповів про свої купівлі, камінь, а далі і до Володька:

— Лазило, лазило... Ото, знаєте, лід перед хатою. Наженеться туди отого воріння з семинарії, та хіба малого втримаєш? Пішов, промерз, а тепер ледви чи й вичухраеться. Лежить як головешка. Ноги відняло, не їсть...

Невістка, Климова жінка, колише дитину. Прийшов Клим. Це старший Юхимів...

Він хотів було „на школи" йти та не витримав, щось в голові замотичилось і мусів на пів року до жовтого дому послати. Кара за нюхання з нечистим, — казали люди. А молодшого Івана дома не було. Цей парубкує. Масляна, то ж пішов до Дерманя „колодку" котити, та ось уже скоро тиждень, не приходить.

(Далі буде).

Жінка: — Алеж ти робиш усе навпаки!

Чоловік: — Правду кажеш! Насамперед я оженився з тобою, а щойно потім пізнав тебе!

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ПОЩО ІТАЛІЇ ВІЙНИ З ЕТІОПІЄЮ?

Італійський фашистівський уряд каже Італійцям, що наїзд Італії на Етіопію потрібний усьому італійському народови.

Говориться, що війна добуде для Італії великі простори землі, поширить її границі, зробить її великою державою. Значіння цього арґументу можна легко собі уявити, пригадавши арґументи Поляків за зроблення Польщі великою державою через загарбання великих непольських країв.

Говориться про те, що побідою над Етіопією італійські війська змиють клеймо на італійській армії, яке лежить на ній з часу розгрому італійської армії генерала Баратієрі під Адовою в 1896-тім році. Це теж нагадує нам арґумент Поляків про потребу заняття України для Польщі та стертя стиду за битви під Пилавами, Зборовом й Львовом.

Говориться, що підбивши Етіопію Італія стане великою кольоніяльною державою, як вона була в часи римського цісарства. Це знову нагадує арґумент Поляків про потребу відбудови Польщі в часи її найбільшого територіяльної експанзії, себто в часи королівства, в часи, коли вона сягала „од моржа до моржа".

Говориться Італійцям теж конкретною мовою про користи для італійських капіталістів, для італійських ремісників, професіоналістів та селян. Мовляв, селяни будуть мати нову територію для кольонізації. Як бачимо, арґумент, зовсім аналогічний до польського арґументу про вигляди польської кольонізації на українських землях.

СФОРЦА ПРОТИ МУСОЛІНІЯ.

Проти цьої офіціяльної аґітації фашистівського уряду підносить сумніви в відомім англійським деннику „Манчестер Гардієн" Італієць Сфорца, відомий Українцям з публичних виступів в обороні Українців підчас „пацифікації" в 1930 р.

Він називає війну Італії проти Етіопії війною за престіж, себто повагу. Він прирівнює її з авантурою Франції й Габсбурґів в Мексику, що завершилася тимчасово створенням мексиканської монархії та осадженням на мексиканським престолі цісаря Максиміліяна, брата цісаря Франца Йосифа Першого, але остаточно скінчилася поваленням монархії та розстрілом цісаря Мексиканцями. Не дивлячися на те, що цю авантуру почали Габсбурґи для престіжа свого дому, а піддержувала її французька цісарева Евгенія, що осталася на все Еспанкою та дбала за престіж Еспанії. Французька преса представляла Французам цю авантуру за чудовий французький бизнес: мовляв, виправа в Мексико отворить Французам нові жерела приходів.

Преса, що хотіла би сказати сумніви про цю авантуру, сумніви, які пізніше були потверджені біґом обставин, не могла сказати свого слова, бо цісарська цензура закнеблювала опозиції рот.

Були деякі посли в французьким парляменті, що добре розуміли значіння цеї авантури, але їх голос остороги заглушили пустословні патріотичні вигуки цісарських міністрів, що напустили великих слів велику силу про ґеніяльність французького цісаря-диктатора, про його відвагу, про його дбання за добробут народу, про сильний уряд, та про колоди, які йому під ноги кидають слабодухи з опозиції.

Справді, ситуація, подібна до мексиканської авантури. Як в Італії все говорить про потребу наїзду на Етіопію, ті, що могли би сказати свої сумніви про порадність виправи, мають замкнені уста або, як Сфорца, сидять і говорять з еміґрації.

ЧИ ПРОТЕСТУВАТИ ПРОТИ ГРАБІЖІ НЕПАТРІОТИЧНО?

Сфорца говорить про цісареву Евгенію з власного досвіду. Він був радо приниманий на її дворі, бо цісарева в своїй відразі до підданих собі Французів воліла переставати з Італійцями, ніж з Французами.

Сфорца, італійський граф, це відомий італійський політик і дипльомат. Від фашистівського перевороту він перебуває на еміґрації. Звідти він остерігає нераз Італійців перед преріжними затіями фашистівського уряду. Якби фашистівський уряд дістав його в свої руки, він розправився би з ним як із зрадником Італії. Сфорца знає й те, що хто знає, як осудить його будуча історія Італії. Він далі стоїть на своїм. Він себе й на еміґрації не перестав уважати італійським патріотом, хоч, відомо, не розуміє він патріотизму так, як його розуміють ті Американці, що вважають своїм патріотичним обовязком похвалювати лінчі Муринів в Америці.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПІСЛЯ ВАЖЛИВИХ ДНІВ.

День 1-го вересня 1935 р. був для американських Українців великим днем, бо в цьому дні запали глибокойдучі й невідкличні слова й заяви представників зорґанізованого життя американської України.

Передовсім, Державницька Маніфестація української еміґрації пройшла з повним успіхом. Ідеольоґійний її зміст і значіння віддзеркалюють не тільки ці високопатріотичні настрої українських працюючих мас, але вони виявляють незаперечний поступ української визвольної справи в цілому її розгорненні, в повному й всебічному маштабі. Вона розгорнула у величезній ширині й в яскравій барві цілий потенціял високо-моральних прикмет і національних цінностей, які нуртують серед загалу української еміґрації, й яких ця остання, не звертаючи уваги на злободенне життя в чужині, відсутність рідного ґрунту й ворожу діяльність, ніяк не затратила!

Історія української еміґрації знає вже не один факт політичного значіння, що звертався безпосередньо до тих, які уярмили й політично поневолили Україну. Орґанізовано віча, протести, демонстрації, словну й писану пропаґанду, апелї й т. п., які, без сумніву, у свій час і на певних відтинках мали незаперечне позитивне значіння й спричинилися до швидкого поширення й зрозуміння нашої справи серед чужинців і своїх. Одначе, Державницька Маніфестація, як і вказує сама її назва, по свойому змісту й підході як і часом, відріжняється від попередніх. Сучасний мент надзвичайної комплікації міжнародніх вільосин в Европі та цей нестримний гін і мозольна праця українського народу під жахливою займанщиною, подиктували свідомим Українцям Америки мобілізацію Української Державницької Думки за Океаном.

Щож ми почули?

Перш за все, чолові представники української еміґрації, відтворюючи вірно й недвозначно сучасне політичне й економічне положення України, ствердили **цілковиту правовитість і законність** голосу американської України в справах, де рішається буття або смерть цілого нашого народу. Бо американський континент під цю пору являється одиноким, де Українці живуть у великій скількости й де їх, хочби й найбільший політичний крок, не обосновлються політичним режімом і ні волею одного чи другого окупанта. Тому, коли українська суспільність на корінних землях у подавляючій більшости є позбавлена системою ворожого терору й насильства свобідно й згідно з її бажанням висловлювати свою волю, почування й думки, Державницька Маніфестація як вислів многотисячної еміґрації Українців, — виставила себе вповні **компетентною й правною бути виразником цілої Української Нації.**

Дальше, найвищим постулятом Маніфестації була **Самостійна Соборна Українська Держава** як найбільш совершенна й удосконалена форма розвитку нації, в якій всі складні проблеми національного й соціяльного життя будуть розвязані з користю й забезпеченням всіх прав українського народу. Ця максималістична ідея не чужою була для української еміґрації, лише її оформлено тепер в певний скристалізований рух, який не тільки засвоюється в думках громадянства, але також постепенно й твердо виявляється в позитивнім, щоденнім тут житті. Українська еміґрація за океаном не лише думкою леліє про відродження української великодержавности, але вона переконана всеціло, що її негайне здобуття являється першорядним завданням і зусиллям кожного Українця. Цей ідеал і заразом гостра конечність нашого життя є так глибоко вкорінені в українських масах, що нині згадка про великі дні нашої відродженої державности є найбільшим щастям робітника-стрільця й фармера-козака. Тому не диво, що всі промовці на Маніфестації були переняті одною ідеєю, одним патріотичним хотінням, одною незломною волею: **Українська Суверенна Соборна й Самостійна Держава!** У кожнього з них були підчеркнені найважніші моменти українського життя на рідних землях і на еміґрації, були подавані прості, безпосередні висновки й некомбіновані перспективи, як „збройна боротьба — єдиний ратунок українського народу (Галичин). „конструктивно-державницька підготовка" (редактор Ревюк) перманентна й консеквентна акція для визволення" (адв. Пізнак), „духово-моральне обєднання еміґрації з Україною" (д-р Ґуляй, Канада) й вкінці „необхідна підготовка американсько-української молоди для України" (Дроботій).

Найкращим виразом захоплення численної публики були невгаваємі оплески й „Слава". А треба зазначити, що деякі промовці є роджені в Америці й говорили анґлійською мовою.

Реасумуючи, переводимо, що Маніфестація як зорґанізований вияв українського життя в Америці стала міцно й непохитно на **засадах української державности!**

Другим не менш важливим фактом Маніфестації, була її наскрізь неґативна й непримирна постава до тих відламків чи уґрупувань українського суспільства, що в супереч традиціям державницького життя України, в супереч жахливій сучасности й проти виразної волі української нації, йдуть на порозуміння й угоду з ворогом. Це також один з найбільш характерних симптомів живучости й розвитку Української Великодержавницької Ідеї, бож суворий **осуд** Маніфестацією тєяких партійно-політичних і спекулятивних угодовецьких „ідеольоґій" на Західних Землях, що спрямовують страшний удар в ціле українське серце підтверджує в набільш рішучий спосіб правильність вибраного шляху Української Всенаціональної Революції. Тож голос многотисячної української еміґрації покотиться широко й скрізь, він осуджує відступників нещадно, він змушує до швидкої реакції й кампанії ворогів, і вкінці він піддержує всеціло визвольницько - революційний рух українських мас, бо вони свідомі, що соборницька й патріотична еміґрація з ними **духом і чином!**

По трете, Маніфестація виявила високу пошану й національну гордість за геройські зусилля й вчинки Української Збройної Сили. Поява ґен. М. Капустянського в однострої й ебмлемах Української Ґенеральної Булави, була вершком і центральною точкою не тільки програми Маніфестації, але також вона викликала великий ентузіязм і патріотичні почування численно зібраного громадянства. Його промова, присвячена ролі Української Збройної Сили в часах будування нашої держави, була гідна цього великого імені, яким обдарував його за вчинки й діла, перший Український Уряд. І тому цей горячий привіт ґен. Капустянському зготовлено не тільки як одному з перших булавних старшин Української Армії, дослідникови військово-історичних дій української революції, але американські Українці витали його як символ і речника майбутньої армії обєднаної й відродженої України, новітньої Збройної Сили, яка не тільки закріпить основно підвалини Української Державности, але стане сторожем мира й ладу на Сході Европи.

М-р В. Душник.

50-ЛІТТЯ БЕЛЬҐІЙСЬКОГО КОНҐА

З воєнним приготуванням Італії проти Етіопії прийшло заінтересування всією Америкою, отже й бельґійською кольонією Конґо, що якраз цього літа обходить 50-ліття своєї приналежности до Бельґії.

Конґо це країна гарячих, майже паруючих джунґлів, а водночас і розлогих низин, що подобають на парки. Це батьківщина ґорилів, слонів, жираф, зебр, а крім цього яких 9 міліонів чорних туземців. У ній є золото, слонева кість, діяманти, мідь і рад. Отже з цього можна зробити висновок, що Конґо це типова африканська країна.

Конґо займає третину простору Злучених Держав, а майже 80 раз стільки, що опікунчий край, Бельґія. Кольонія положена в центрі африканського континенту і через ню переходить рівник. Не диво, що це одна з найбільш гарячих околиць на світі.

Із західнього побережа вона розтягається на лад вахляра, що при березі має лиш 25 миль довжини, а в середині тягнеться з півночі на полудне 1,200 миль. Її головна ріка є Конґо, що довга майже на 3,000 миль. Цю ріку відкрив Генрі М. Стенлі в 1870. р. з доручення славного дослідника д-ра Давида Лівінґстона. Але сьогодні ця країна стає вже модерною, як і решта Африки. На місце тутешніх барабанів прийшли вже звуки радія та бренькіт телеґрафічних апаратів. Залізничі шляхи й автомобілеві дороги заходять туди, куди перше ледви стежкою можна було зайти. Школи, медичні й місійні станиці приносять освіту туземзям.

Історія цеї бельґійської кольонії трохи дивна. Перед 50 літами дістав цю країну під адміністрацію бельґійський король, Леопольд II. і ще дехто з його товаришів і то як приватну посілість. Але король був підприємчивий і передбачував, що з цеї країни можна витягнути. Він то доручив Стенлієви дальші розсліди Конґа та закладання станиць. Навіть зорґанізував Комітет для студій над Конґом.

До того часу володіли Конґом ріжні місцеві ватажки, але король придумав орґанізацію „Вільної Держави Конґо" і в такому виді признали цю орґанізацію европейські держави. З часом король Леопольд дістав мандат взяти цю Вільну Державу під свою владу. Він розпочав війну проти арабських торговців невільниками і її виграв. Місля того уряд Вільної Держави дістав монополь на експльоатацію ґуми і кости слоневої, з виїмком тих околиць, що вже належали до туземців. З кінцем минулого століття далися чути нарікання на визиск Конґа бельґійським королем і внаслідок цього встановлено міжнародню слідчу комісію. Комісія помогла, бо встановлено в Конґо новий лад, що забезпечував туземців, перед здирством.

Але аж 1908. р. віддав Леопольд Конґо на власність Бельґії. Тепер там править бельґійський парлямент через місцевих родоначальників, що мають признану частинну владу над мешканцями. У часі світової війни кольоніяльні війська Конґа воювали проти німецьких кольоніяльних військ у Танґаніка.

Після війни розвиток Конґа поступив дуже скоро. Експльоатація металів йде на великі розміри. Головно звернули увагу на рад, якій є великою рідкістю на світі. Давніше ґума була дуже важним продуктом, але тепер її значіння меншає. Зате інші ростинні продукти, як пальмовий олій, оріхи, бавовна, риж, кава, коко, цукор, набирають щораз більшого значіння в товарообміні. На полонинах випасають худобу, бо там нема вбивчих мух, як на долах.

Центральна полоса обіймає дуже врожайні землі з намулу. Але більша частина краю це справжні парки, з прегарною деревиною. Подекуди це ще недоступні ліси з ріжнородною звіриною, що її виловлюють до звірниців в Европі й Америці. Але й небезпечний це край, бо там багато львів та вужів, ріносерів, гіпопотамів, буйволів, крокодилів. Створено два резервати для охорони рідких звірів з простором 1,500,000 акрів землі. Там можуть студіювати люди науки звіринний стан. Студії облегчені тим, що ріка Конґо є сплавна 95 миль з моря в глибину краю, а дальше йде залізничий шлях на просторі 250 миль до озера Стенлія, Потім ріка знову стає сплавною на довжині 1,000 миль аж до водопаду Стенлія. Потім знову можна плисти чи то самою рікою Конґо чи її допливами на 6,300 миль.

На 9,500,000 туземців є там 17,500 білих, а між ними 2,825 місіонарів, як це подає найновіша статистика. До перевозу служать літаки на просторі 2,000 миль, залізничі шляхи довгі на 2,900 миль і гостинці довжини 26,500 миль.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 1. вересня померла **Софія Яцка,** членица сестрицтва Р. Пр. Богородиці, від. 36 У. Н. Союза в Рачестер, Н. Й.

Покійна походила з села Копанки, повіт Калуш, Ґаличина. Оставила мужа і троє дітей. Була доброю і чесною членицею в сестрицтві й Союзі. Останню прислугу віддали сестриці Покійній при учасати великого числа знайомих і приятелів та родини.

Марія Ходак, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Син: — Мушу вам, тату, сказати щось у чотири очі.

Батько: — Хочеш сказати: „у троє очей"?

Син: — Якто в троє очей?!

Батько: — Бо я знову мусітиму примкнути одно око...

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

PHILADELPHIA MUSIC ACTIVITIES

The newly located studio of Ukraine's outstanding contemporary violinist, Philip Dubas, promises to be the hub of music activities and the haven for music lovers in and about Philadelphia as the fall classes begin to reorganize and new students enroll for music studies. The distinguished virtuoso, who is just fresh from a two year study with European masters, will also teach at the Zecker Hahn Philadelphia Music Academy. Tentative plans have been made, it was disclosed, for organizing an orchestra and later a band among Ukrainians of Philadelphia and vicinity.

J. M.

NEW YORK, N. Y.

Ride to and Baseball Meet at Bear Mountain

More than three hundred spirited, enthusiastic members and guests enjoyed the boat ride to Bear Mountain sponsored by the American-Ukrainian Club Council of the City of New York on Sunday, August 25th.

At ten o'clock the "Clermont" departed from the dock. During the course of the ride guests and members joined in singing of modern jazz songs and familiar Ukrainian airs.

At approximately 2 o'clock the boat reached Bear Mountain. The guests and members were eager to leave the boat and settled beneath the cooling shades of leafy trees and appease their appetites. Within a brief period the American-Ukrainian Youths faced the American-Ukrainian Blue and Gold in an exciting, thrilling pitchers' battle with the Youths winning finally, 3-0. Peter Braginetz of the Youths won his own game by hammering two runs with a timely single in the first inning, and then holding the Blue and Gold scoreless for nine innings.

After watching the thrilling baseball combat, most of the guests and members joined in old and new games. Others went swimming and sight-seeing to return with enthralling descriptions of beautiful scenes seen.

With the sun steadily descending beyond the crest of Bear Mountain the "Clermont" left at 7:30 p. m. Soft, melodic airs of Ukraine whispered with the cooling breezes to put many members and guests to sleep weary with joy and excitement.

The "Clermont" arrived at port 11:30. As the guests and members stepped on terra firma again, they looked forward with joyful anticipations to the next boat ride the American-Ukrainian Club Council of the City of New York will sponsor.

MICHAEL PAWLYSHYN,
Publicity Manager.

THE VERB "HIT"

Without a rich supply of colorful terms, baseball writing, and in turn, its reading, would prove a most monotonous and tedious task. Fortunately, however, the sport writers have developed a variety of choice descriptive adjectives to serve as a substitute for the verb "hit" when narrating a game in detail.

As an example, below is a list of the more common terms, used when describing the manner in which a single is made by a ball player, any of which can be properly inserted in this sample sentence form: "Johnson... a single (where)."

Added, amassed, attained, aimed, Bagged, banged, bent, blasted, blew, bombed, bounced, brought, brushed, Cannoned, centered, combed, cornered, contributed, connected, collared, clubbed, cracked, credited, curved, cut, cycled, Dashed, drilled, dribbled, dropped, drove, Engineered, executed, eclipsed, Forced, followed, flipped, flogged, fired, Garnered, got, groomed, grounded, Hammered, handled, harnessed, hit, Laced, lashed, leveled, lifted, lined, looped, Made, maneuvered, manufactured, mailed, marshalled, Offered, Plastered, pumped, placed, peppered, pierced, planted, pointed, presented, popped, procured, produced, put, propelled, Rainbowed, received, rifled, ringed, ripped, rolled, Shaved, sailed scorched, scraped, scratched, shipped, shellacked, shot, shoved, sizzled, sledged, sliced, skied, sliced, slapped, slipped, slashed, slammed, snapped smacked, shoveled, smoked, shoved, socked, splashed, streaked, spanked, struck, Tapped, tagged, touched, ticked, trimmed, trounced, Walled, wasted, whacked.

How many more can you add?

AL YARR.

UKRAINIANS WIN!

The Ukrainians All Stars took the West Side Soft Ball Championship with ease this week by trouncing the Comets A. C. 8 to 1.

This is the third consecutive championship that has been held by the Ukrainians.

The deciding game brought hundreds of spectators who watched the game with delight and envy.

In this game, Mosejchuk and Sosnicky featured as batteries and batters with the help of Kureczko. Popaca, and Husokowski.

The box score for the Ukrainians was:

	Pos.	H.	R.	E.
Husokowski	SS	1	1	0
Popaca	1	2	1	1
Mosejchuk	P	1	1	0
Caseyl	3	1	0	1
Kotler	LF	1	0	0
Kureczko	2	2	1	0
Mazyn	CF	1	1	0
Evhen	RF	1	2	0
Sosnicky	C	1	1	0
Total		11	8	2

The Comets had 4 hits, 1 run, 1 error to their credit.

SITCH CHALLENGED!

The Ukrainian All Stars, holders of three successive championships, challenge the Ukrainian Sitch A. A. No. 3 to a game of soft ball.

We are willing to play either on your or our home field.

For games please communicate with:

SAM SOSNICKY
541 So. 11th Street
Newark, N. J.

THE PEN PAL COLUMN

Well, we're a little early this time and that is because letters have been coming in steadily. Here's hoping that they'll continue to come in steadily, for, as you know, the survival of this Column depends on letters. Any person desiring to have Pen Pals write to him is requested to send information about himself to the conductor of this Column, who, in turn, will publish the information. A person may have his name and address in this Column as many times as he wants to, all depending on the number of Pen Pals he wishes to secure.

One Pen Pal recently wrote to me in regard to a contest for those persons who had their names printed in this Column. Several suggestions were given by this interested Pen Pal... one of them being that the readers of this Column write articles on "Meeting My First Pen Pal," a prize to be given to the one who writes the best article. A contest was sponsored by The Pen Pal Column several months ago, however, and it is rather too early for another contest. We shall see what our readers have to say in regards to the matter... and if they say they want another contest, then we'll have it. Remember, however, that no contest will be sponsored unless more than ten readers promise to participate.

Here is a list of this month's Pen Pals:

Miss ANNA POPOWICH, Trimmer Road, Spencerport, N. Y., is 5 ft. tall, weighs 85 lbs., has dark blonde hair and grey blue eyes. Anna is a freshman at Spencerport High School. She would like to hear from girls from all over the country and guarantees to answer all letters. Anna is willing to exchange photographs. Age 14.

Miss PAULINE REPKA, 306 Waddell Ave., Donora, Pa., is 5 ft. 4 in. tall, weighs 100 lbs., has blonde hair and blue eyes. Pauline is interested in all sports, swimming and dancing. She will appreciate letters from both sexes and promises to answer all letters. Age 15.

Miss HELEN WARHOLIC, 309 Waddell Ave., Donora, Pa., is 5 ft. 5 in. tall, weighs 105 lbs., has brunette hair and brown eyes. Helen is interested in dancing, traveling and practically all sports. She wants to hear from boys and girls and promises to answer every letter. Age 16.

Miss SONYA BODNAR, 331 Moore Ave., Herkimer, N. Y., is 5 ft. 4 in. tall, weighs 116 lbs., has light brown hair and violet blue eyes. Sonya is a junior at Herkimer High School. She has done quite a bit of traveling in the United States and is fond of sports, especially tennis, and swimming. Sonya also enjoys dancing. She would like to hear from all Ukrainian boys who are from 16 to 18 years old. Sonya will exchange snapshots with the first three who write to her. Age 16.

Miss OLGA WANCHEN, 95-19 147th Place, Jamaica, Long Island, N. Y., is 5 ft. 1½ in. tall, has brown eyes and brunette hair. Olga is a Ukrainian and a sophomore at Jamaica High School. She likes reading, skating and dancing and is noted as being a good singer. Olga would like to hear from both the boys and the girls and will exchange snapshots. Age 16.

Miss OLGA BOTCHAR, 2224 Bunts Road, Lakewood, Ohio, is 5 ft. 6 in. tall, weighs 114 lbs., has dark brown hair and blue eyes. Olga likes dancing and skating. She will appreciate letters from interested Ukrainian boys and girls, so write to her, all of you. Age 16.

Miss DOROTHY COUGHENOUR, 649 4th St., Donora, Pa., is 5 ft. 5 in. tall, weighs 130 lbs., has brunette hair and brown eyes. Dorothy is interested in dancing and all outdoor sports. She would like to hear from both sexes and promises to answer all letters. Age 17.

Miss CATHERINE STEPANEK, 3195 West 31st St., Cleveland, Ohio, is 5 ft. 4 in. tall, weighs 118 lbs., has light brunette hair and dark brown eyes. Catherine enjoys all sports and also likes swimming and dancing. She is willing to correspond in both the English and Ukrainian languages and wants both boys and girls to write to her. This is Catherine's second plea for Pen Pals. Age 17.

Miss ANNA CHOMY, 342 Mason Ave., Haledon, N. J., has blue eyes and blonde hair. Anna is looking for Pen Pals from all over. She likes all sorts of sports and goes in for dancing. Anna says that she has a lot of time in which to write letters and she is sure that she can answer all she may receive. The first five Pen Pals writing to Anna will receive her picture. Age 17.

Miss ANNA BARNA, 922 Kenneth Ave., Elizabeth, N. J., is 5 ft. 3 in. tall, has brown hair and brown eyes. Anna, who is a senior at high school, will graduate this February. After graduating she intends to go to college to become a physical education instructor. Anna is interested in swimming, dancing, ping pong and public speaking. She would like to hear from boys and girls from near and far. Anna promises to answer all letters and is willing to exchange photographs. Age 17.

Miss MARY HOLOWID, Yorkville, Ohio, is 5 ft. 7 in. tall, has grayish eyes and brunette hair. Mary is a senior at Yorkville High School. She likes to go to the movies and also likes to bake. Mary says she is interested in receiving letters from other Ukrainian boys and girls so don't disappoint her. Age 17.

Miss MARY OZUT, P. O. Chaplin, Phoenixville, Conn., is 5 ft. 7 in. tall, weighs 125 lbs., has brown hair and brown eyes. Mary likes dancing and is interested in all sports. She would like to hear from everybody and guarantees to answer all letters promptly. Age 17.

Miss JULIA POSTUPAK, 63 Skidmore St., Hudson, Pa., is 5 ft. 2 in. tall, weighs 116 lbs. has dark brown wavy hair and dark brown eyes. Julia lives in a town where there aren't many Ukrainian families and the reason why she wants Pen Pals is quite obvious. Julia is a senior at Plains High School. She enjoys all outdoor sports, dancing, reading and writing. Julia would like to hear from Ukrainian boys and girls from all over the United States. She promises to answer all letters. Age 17½.

ANTHONY ORLINSKI, 2019 Lark Ave., Lakewood, Ohio, would like to have some Pen Pals write to him. Anthony plays all sports, likes dancing and skating. He is 5 ft. 7 in. tall and doesn't drink or smoke. Age 18.

Miss ANN YACYSHYN, 833 Starkweather Ave., Cleveland, Ohio, is 5 ft. 7 in. tall, has blue eyas, and long blonde hair. Ann is a member of the Ukrainian National Association, O. D. W. U. № 8, Ukrainian Red Cross and Ukrainian Folk Dancing Club. She wants Pen Pals from Coney Island, New York City, Chicago, South America and Canada... but letters from other places will also be warmly received. This invitation includes both sexes. Ann, promising to answer all letters, states that the first two persons to write to her will receive her picture. She adds that she is very lonely and has "lots of time to write to many Pen Pals. Come an all of you Ukes and write!" Age 18.

Miss OLGA BODNAR, 331 Moore Ave., Herkimer, N. Y., is 5 ft. 5 in. tall, weighs 119 lbs., has blonde hair and dark brown eyes. Olga graduated Passaic High Sshool two yeors ago and is now contemplating a higher education. Olga, who has lived in 14 different places in 6 different States, has seen Ukrainian life from an interesting viewpoint. She enjoys all sports (especially swimming), dislikes the movies and loves the stage. Olga would like to hear from Ukrainian boys and girls between the ages of 19 and 23... preferring to hear from the boys. Age 19.

ANDREW DOBRYWODA, c|o Gross, 4811 18th Ave., Brooklyn, N. Y., is 5 ft. 6 in. tall, weighs 147 lbs., has dark brown hair and brown eyes. Andrew, who is from Woonsocket, R. I., is working at Coney Island at present. He says that his job will last as long as he shows an interest in it. Andrew would like to have New York City and Brooklyn Ukrainians inform him of club meetings, choir rehearals, sporting activities, etc. Andrew is the Research Director of the Sports Division of the Ukrainian Youth's League of North America. Any Ukrainian who has information that may help Andrew in his capacity as Research Director is requested to get in touch with him. Age 21.

Miss MARY KUPCHAK, 65 East 98th St., New York City, is 5 ft. 2½ in. tall, weighs 107 lbs., has blonde hair and blue eyes. Mary is very fond of sports and as a hobby collects pictures of cowboys. She will appreciate letters from Ukrainian boys and girls.

Miss CATHERINE BREZINSKY, № 2, Prattsburg, N. Y., would like to have Miss Mildred Paulina write to her and include her street address in her letter. Catherine would like to correspond with Mildren very much, but cannot do so because the address is lacking.

Miss MARGARET KIRBY, Roscoe, Pa., is 5 ft. 4 in. tall, weighs about 115 lbs., has blonde hair and blue eyes. Margaret likes all sports, especially dancing, swimming, hunting and fishing. Margaret promises to answer all letters and she is willing to exchange snapshots.

Send all cards and letters pertaining to The Pen Pal Column to the name and address given below. I do not act as an intermediary between Pen Pals, therefore all persons desiring to communicate with a Pen Pal listed in this Column are asked to write directly to that Pen Pal's address.

Another Column will appear within a month or so. Watch for it... and in the meantime those of you who haven't written for Pen Pals as yet had better write as soon as possible as no one can say when the Column will die a natural death.

THEODORE LUTWINIAK,
81-83 Grand Street,
Jersey City, N. J.

Жінка професора Галушки виїхала на цілий тиждень з хати й пан професор з ощадности постановив сам варити обіди. На перший раз вибрав мясо й росіл. Поставив воду на кухню, додав петрушки, перцю і — чекає. Коли зварилося, він спостеріг, що забув вложити до води мясо.

— Нічого не шкодить, — каже пан професор. — Нині зїм тільки росіл, а мясо завтра.

ЩО ЗНАЮТЬ УЧИТЕЛІ ГЕОГРАФІЇ З ГЕОГРАФІЇ.

З совєтського органу „За Комуністичну Просвіту" з 2. серпня наводимо дослівно таку новинку: „У Таганросьскім районі рішили перевірити, чи вчителі підготовлені добре до навчання географії, предмету, на який казала шкільна влада звернути більшу увагу. Зробили іспит для вчителів і почали ставити їм запити:

— Що це таке Японія?

— Материк.

— Скажіть щось про Індію.

— Ясно... вона находиться в Африці.

— Чому ви думаєте, що в Африці?

— Гаряча країна. Нею володіє Японія. Люди там чорношкірі.

Про Волгу казали:

— Вливається вона до Аральського моря.

На заміти, чому вчителі бодай не підготовились до іспиту, частина з них відповіла щиро:

— Примушують нас працювати в канцеляріях сельсоветів і колхозів. Нема зовсім часу доповнювати свої знання хочби щось читати".

ЖЕБРАК-МІЛІОНЕР.

У Лісбоні (Португалія) заарештували цими днями вуличного сліпого жебрака. При ньому знайшли 10,000 фунтів стерлінгів. Гроші були його власністю і він не був сліпий. Він носив ці гроші з метою заснувати величезний готель.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

СИРАКЮЗ, Н. Й. Українське Тов. Січ, від. 282, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 15-го вересня, в год. 2-гій пополудні в салі У. Н. Дому. Обовязком кождого члена є прибути на ті збори бо маємо важні справи, які мають бути вирішені; буде звіт делегата з Української Державницької Манифестації. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглости, бо хто з довгуючих членів не буде приявним на зборах буде суспендований. Хто з членів має знайомих, котрі бажалиб вступити до нашої організації то просимо привести на ті збори, бо вже тепер нема причини говорити, що секретар вербує нових членів, бо він має за то нагороду, а тепер нагороду за нових членів має не секретар, а той хто приведе, отже тепер кождий має нагоду скористати з тої нагороди і привести нових членів якнайбільше. — Іван Лесюк, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестрицтво Рож. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 15-го вересня 1935 р., в гали де звичайно. Початок в годині 3-тій пополудні. Просимо члениць явитися на означений час, бо маємо важні справи до нолагодження. Кожда членица мусить бути приявна на зборах. Котра членица не буде приявна на зборах буде карана на підставі статута. Довгуючі члениці повинні вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Всі ті, що ще не належать до У. Н. Союза хай прийдуть на збори і впишуться. — Олена Скробач, предс.; Анастасія Грицак, касієр; Марія Ходак, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ.

(118)

Але, не зважаючи на підозріння Тарзана, печера була порожна. „Священик мабуть пішов подивитися на вогонь", сказав чудак. „Нам треба заждати на його поворот". Якийсь час вони сиділи мовчки, а потім горіль глянув на Тарзана. „Кажеш, що не хочеш діямантів; то пощо властиво ти прийшов сюди?"

„Не за діямантами", відповів Тарзан. Горіль засміявся придушеним сміхом: „Мій нарід повбивав Арабів з твоєї групи. При одному вбитому знайшов один з моїх прислужників мапу оцеї долини, Долини діямантів. Я нарисував самий ту мапу", вистогнав горіль. „Знаєш, у моїй молодості я кохався в одній дівчині в Анґлії.

„Але вона не інтересувалася якимсь там бідниго вченим. Вона мріяла про багатство й розкіш. Отже коли я прийшов сюди й знайшов діяманти, я післав їй мапу й просив її, щоб вона приїхала. Правда, я її вже не любив, але я хотів її мати. Я хотів тримати її тут аж до її смерти. Це мала бути моя пімста!

„Так я ждав 74 роки, але вона не прийшла. Якимсь чином мапа попалася в руки твоїх людей!" Йому перервав дальшу розмову шелест за дверми. Якийсь старий горіль почав входити в печеру. Коли побачив Тарзана, горіль протер свої пазурі, але Тарзан в одній хвилі скочив на рівні ноги.